

Miről írt a nemzetközi szaksajtó?

A vadgazdálkodás intenzívvé tétele az iparszerű termelési módszerek alkalmazása mellett a mező- és erdőgazdaságban

Az NDK-ban előadás-sorozatokat tartottak abból az alkalomból, hogy 25 éves a vadászati törvényük. A vadgazdálkodás helyzetének és fejlesztésének a megvitatása volt a cél. A törvény életbe lépése óta megváltoztak a termelési eljárások a mező- és erdőgazdaságban egyaránt, ami a vadgazdálkodás számára is megváltozott helyzetet és követelményeket jelent. Ehhez alkalmazkodva kell az intenzívvé tételt megoldani, amelyen a következőket értik: a produktivitás és a hatékonyság valamennyi lehetőségének a teljes kihasználása a vadállomány és más vadászati nyersanyagok értékének növelésére, méretes trófeák elérése a vadkárok egyidejű csökkentése mellett, amiben döntő szerepe van a tudományos-technikai haladásnak. Eredményeik közül az 1971. évi budapesti vadászati világkiállításon elérteteket külön kiemelik. Erre 233 trófeát küldtek, amelyből 232 érmes lett. Új vadfajként betelepítve a dámmal és a muflonnal jó eredményeket értek el. Rendkívül komplex változásokat hoznak az iparszerű termelési eljárások az erdei ökoszisztémában. A vad számára megváltozik a természetes táplálék, a fedettség és a védelem, valamint a vad napi aktivitása. Mindez új problémákat jelent a vadgazdálkodásban. A táplálékot a műtrágyázás, valamint a növényirtó vegyszerek felhasználása kedvező és kedvezőtlen irányban befolyásolja. A vad bűvőhelyét illetően a tarvágások növekedése, a turizmus és a forgalom okoz gondot. Az antropogén hatások megváltoztatták a vad életmódját, napi aktivitását, ami együtt járt a vadkárok növekedésével.

A jövő feladatok megoldásának alapja a gazdaságilag elviselhető vadsűrűség meghatározása és fenntartása. A magas színvonalú vadgazdálkodás jellemzője a vadszámlálás egzakt, pontos megoldása. Több helyen bebizonyosodott, hogy a vadszámlálás adatai pontatlanok és a vadgazdálkodás tervezéséhez alkalmatlanok. A reális kilövési tervezésre van szükség, amely a népgazdasági követelményeknek megfelel. Ezt a tervet pedig kiváló minőségben kell teljesíteni.

(Agrarwiss., Gesellschaft der DDR. Ref.: dr. Solymos R.)

Az erdei útépitésnek az erdei üdülésre és a tájalakításra kifejtett hatását értékelte E. Gundermann, a Forstwissenschaftliches Zentralblatt 1981. júniusi számában. A Delphi-módszert alkalmazva, több száz szakértő állásfoglalása szerint vizsgálták a következő kérdéseket:

- Az erdőfeltárás haszna és költségei a hegyvidéken.
- Az erdőfeltárás hatása az üdülést kereső emberre és a táj arculatára.
- Az erdei útépités befolyása a természeti környezetre.
- Az erdei útépités hatása az erdőnevelésre.

Az erdei üdülést illetően 100 pontig terjedő összértékelés útján a kialakított három tényezőcsoport a következő pontszámokat kapta:

— az erdő bejárhatóságával kapcsolatos tényezők	46 pont,
— esztétikai, érzelmi hatások	29 pont,
— szociálhigiéniai hatások	25 pont.
A tájképre vonatkozóan két tényezőcsoportot értékelték ugyanígy;	
— a látnivalóval kapcsolatos hatások	67 pont,
— a tájékozódással kapcsolatos hatások	33 pont.

A kapott eredményeket figyelembe véve, javaslatot dolgoztak ki az erdei útépités hasznosságának értékelésére. A kialakított módszer lehetővé teszi a tervezett vagy a meglevő utaknak egy feltárási területen nemcsak az építési költségük és használatuk, hanem az erdei felüdülést és a tájalakítást illető hatásuk szerinti értékelését is.

(Ref.: dr. Solymos R.)

A különböző tisztítások hatása a lucfenyő-fiatalosok fatömeg- és értékteljesítményére, valamint a széllél és hóval szembeni állékonyságára — címmel jelent meg M. Klein tanulmánya, amelyben kilenc kísérleti soron végzett 21 kezelés eredményeit foglalta össze. Az ötvenes években az 1,5 m × 1,1 m — 1,5 m-es sűrű hálózatlan létesített lucosok tisztításakor minden 2. vagy minden 4. sort távolítottak el. Az eljárások értékeléséhez a következő kérdésekre kívántak választ kapni:

- Túl sok értékes növedékhordozót távolítanak el a szematikus eljárások, kiegyenlíti-e ezt a többletnövekedés? Eszerint melyik eljárás a legmegfelelőbb?
- Miként hatottak eddig a különböző eljárások a fiatalosok állékonyságára és mi várható ezen a téren a jövőben?
- Hogyan kellene a szematikusan tisztított fiatalosokat a továbbiakban kezelni?

Valamennyi parcellán vizsgálták a 800 legvastagabb fát és az egész állomány alakulását az egységes biológiai összehasonlítás érdekében. A 9 kísérleti sor értékelése után megállapították, hogy a legjobb eljárásnak a minden 2. sor eltávolítása mutatkozott a fatömeg és az értékteljesítmény, valamint az állékonyság szempontjából egyaránt.

Nem várt gyenge volt az eredmény azokon a parcellákon, amelyeken minden 4. sort távolítottak el. Ezek a körlepősszegben nem mutattak a kontrollhoz viszonyított számottevő különbséget. Számos gyenge, kevésbé növekvőképes egyed maradt életben. A jövő növedéke alig jelezhető előre. A túl magas törzsszám miatt sürgős belenyúlásra van szükség, hogy a jövőben a nagyobb faállománybeli károkat el lehessen kerülni. Ezt az eljárást csak akkor ésszerű alkalmazni, ha a lábbon maradó három sorban szelektív tisztítást végeznek.

A minden 2. sor eltávolítása alig marad el a szelektív tisztítás eredményeitől. A fiatalost könnyen bejáráhatóvá és áttekinthetővé teszi.

Sűrűbb sortávolság esetén annyi sort célszerű kivágni, ameddig a 3 m-es sortávolság a lábbon maradó állományban létre nem jön.

(Forstwissenschaftliches Zentralblatt, 1981. júni., p.: 86—96. Ref.: dr. Solymos R.)

A TEPIDUS-rendszer. A Svéd Királyi Technológiai Intézet munkatársai új eljárást szabadalmaztattak a hőenergia tárolására. Találmányuk lényege, hogy különleges anyagot állítottak elő, amely igen erős higroszkopikus tulajdonsággal rendelkezik. Víz felvételekor hő fejlődik, illetve hő hatására az anyag kiszárad. A cikk tartalmazza egy hőforrásként napelemekkel felszerelt svédországi ház 1976. óta működő fűtési rendszerének leírását. A borús időszakokra a TEPIDUS-rendszer tárolja az energiát. Előnye, hogy a hőenergiát vegyi úton korlátlan ideig, veszteség nélkül képes tárolni. Az elérhető tárolási energiasűrűség 1 kWh/kg. A magas energiasűrűség révén reálisnak látszik ezen anyagból akkumulátorokat készíteni, amelyekben az energiát szállítani is lehet. A rendszer alkalmas lehet szezonálisan, illetve területileg szétszórta biomassza elégetésével nyert energia tárolására és szállítására. Teherautóra szerelt TEPIDUS-berendezés különösen a kis fűrészüzemek kéreg- és fahulladékának hasznosítására lenne ideális. A rendszer gazdaságossága azonban még további vizsgálatot igényel.

(Internat. Holzm., 1981. 3. 5. Ref.: Möcsényi M.)

Az erdészeti növénynevelés kimagasló eredményeit ígéri a *nyír utódvizsgálatok* Finnországban.

Az értékelés alapja 5059 családból, csaknem 190 000 faegyed. Az első utódvizsgálati telepek a természetes állományokból kiválogatott plusz fák minősítését szolgálták. A 70-es évek közepétől az utódvizsgálatban már a keresztezésekből származó utódok is nagy helyet kaptak. A metszanjalostussáítói évenként 10—15 kísérleti területen, 1500—2000 családból, több mint 50 000 utódot minősít.

A legutóbbi értékelés meglepő eredményt mutatott. Fiatalabb korban a legjobb utódok több mint 100%-kal múlják felül a kísérletbe vont (!) egyedek átlagnövedékét. A 476/6. számú, 13 éves kísérleti terület legjobb származású egyedeinek átlagnövedéke meghaladja a 10 m³-t. Az 1—3 éves fácskákat természetesen csak a magassági növekedés alapján értékelik.

A rendkívül nagy különbségek alapján biztosra vehető, hogy az új kultivárok még jelentősebb genetikai többletet adnak. Északi rokonaink eredményei nemcsak a nevelésben rejlő lehetőségekre hívják fel a figyelmünket. Érdemes elgondolkodni azon is, hogy milyen szerepet játszhatnak a nyír a hazai fatermesztésben.

(Metszanjalostussáítói, Tiedete, 1/1981. Ref.: Varga B.)